

Боровицька Анастасія Геннадіївна,
аспірант кафедри екологічного права,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Харків
e-mail: anastasia_borovitskaya@mail.ru
ORCID 0000-0002-4382-4419

doi: 10.21564/2414–990x.134.77893
УДК 349.6

СПІВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ВОДНОГО КАДАСТРУ» ТА «КАДАСТРОВИЙ ПРОЦЕС»

У статті розкривається зміст понять «ведення державного водного кадастру» та «кадастровий процес». Доведено, що провадження з ведення державного водного кадастру являє собою багатостадійну діяльність спеціально уповноважених на те державних органів управління, яка включає в себе дії зі збору, обробки, узагальнення, зберігання та публікації інформації, що передбачає вчинення низки процесуальних дій.

Ключові слова: процес; процедура; кадастровий процес; ведення державного водного кадастру; еколого-правовий процес.

Боровицькая А. Г., аспірант кафедри екологічного права, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна, г. Харків.
e-mail: anastasia_borovitskaya@mail.ru ; ORCID 0000-0002-4382-4419

Соотношение понятий «ведение государственного водного кадастра» и «кадастровый процесс»

В статье раскрывается содержание понятий «ведения государственного водного кадастра» и «кадастровый процесс». Доказано, что производство по ведению государственного водного кадастра представляет собой многостадийную деятельность специально уполномоченных на то государственных органов управления, которая включает в себя действия по сбору, обработке, обобщению, хранению и публикации информации, что подразумевает совершение ряда процессуальных действий.

Ключевые слова: процесс; процедура; кадастровый процесс; ведение государственного водного кадастра; эколого-правовой процесс.

Вступ. На сучасному етапі розвитку національної економіки першочерговим є завдання переходу до сталого розвитку країни в цілому та кожного окремого її регіону. Гармонійний розвиток окремих регіонів України повинен бути орієнтований на забезпечення таких умов, які дозволять останнім мати всі

необхідні й цілком достатні ресурси для забезпечення конкурентоспроможності економіки, належних умов життя населення країни.

Водні ресурси в системі забезпечення сталого розвитку України є одними зі стратегічних та життєво важливих природних ресурсів. Ще в недавньому минулому вони вважалися невичерпною і безкоштовною природною сировиною. Однак такий ресурс, як вода, підвладен впливу технічного прогресу, а при сильному забрудненні можливе якісне його виснаження. Тому наразі виникла необхідність у формуванні й реалізації державної політики сталого водокористування, яка уможливить вирішення комплексу нагальних проблем (нераціональне водокористування, необґрунтована стратегія водоспоживання, незадовільне будівництво й експлуатація водогосподарських систем, відсутність чітких екологічних нормативів і критеріїв тощо) у найкоротший строк. Вирішення зазначених завдань, на нашу думку, неможливе без повного відображення динамічного природного середовища та моніторингу впливу діяльності людини на нього через інтеграцію віртуального відтворення антропогенного і природного середовища. Тож на сучасному етапі необхідним є формування та представлення водного кадастру у вигляді геоінформаційної системи, що дасть можливість реалізувати ці вимоги.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням правового регулювання ведення природоресурсних кадастрів, у тому числі й водного кадастру, а також вивченню процесуальної регламентації різних сторін діяльності органів управління у сфері екології, включаючи кадастрову справу, займалися й продовжують займатися багато вчених, зокрема А. П. Гетьман, В. М. Єрмоленко, І. І. Каракаш, В. І. Андрейцев, В. В. Носік, Ю. С. Шемшученко, З. В. Яремак та інші науковці. Незважаючи на їхній вагомий внесок у розробку цих проблем, поза увагою залишилось спеціальне вивчення ведення державного водного кадастру й кадастрового процесу, що є актуальним на сьогодні.

Метою статті є дослідження понять «ведення державного водного кадастру» (далі – ДВК) та «кадастровий процес», а також визначення й обґрунтування відповідного взаємозв'язку між зазначеними дефініціями.

Виклад основного матеріалу. Варто відмітити, що інформаційне наповнення ДВК як геоінформаційної системи повинно складатися з трьох структурних компонентів: апаратного та програмного комплексів (забезпечують техніко-технологічні можливості системи: збір, обробку, зберігання та аналіз різнопланової інформації), а також інформаційного блоку (бази даних) – містить дані для проведення геоінформаційного моделювання і картографування. Наповнення цих всіх компонентів відповідними даними і являє собою ведення державного водного кадастру. Але, на жаль, термін «ведення державного водного кадастру» не визначено ні у доктрині права, ні у діючому законодавстві України.

Ведення кадастру – це комплексне поняття, що включає не тільки відповідальне зберігання електронних та/або паперових носіїв протягом встановленого терміну, але й оперативне внесення в кадастр усієї інформації, що надходить від державних органів, які уповноважені вести кадастр. Мова,

зокрема, може йти про зміну даних, що містяться в кадастрі (наприклад, зміна кількісних та/або якісних характеристик водного об'єкта, їх юридичний статус, зміни даних про гідрологічні споруди тощо).

Отже, ведення державного водного кадастру можна розуміти як у широкому, так і вузькому значенні.

Ведення державного водного кадастру у вузькому розумінні – це діяльність спеціально уповноважених державних органів управління та інших суб'єктів (спеціалізованих підприємств, установ, організацій) з формування, оброблення та зберігання даних про водні об'єкти (їх юридичний статус, кількісні та якісні характеристики, а також інші природні властивості) та обсяг їх використання. У широкому – ведення державного водного кадастру варто розуміти як сукупність складних технологічних, гідрологічних і юридичних заходів діяльності, спрямованої на формування ДВК як геоінформаційної системи (підготовчі роботи, збирання відповідних відомостей про водні об'єкти та суб'єктів водокористування, їх своєчасне, повне та достовірне включення до такої системи).

Ведення державного водного кадастру, як і будь-яка сфера діяльності, має два аспекти свого пізнання: теоретичний і практичний. Практичний аспект ведення водного кадастру можна цілком впевнено визначити як систему конкретних заходів, які здійснюються фахівцями спеціально уповноважених органів і скеровуються державою. З теоретичної точки зору це дещо зовсім інше, бо його поняття не обмежується змістом певних заходів, а пояснює їх аналітично, у вигляді єдиного процесу, розвиток якого залежить від чітко визначених вимог або принципів. Такий підхід до розуміння водного кадастру надає змогу майбутнім фахівцям не тільки накопичувати відповідні знання, але й дозволяє розкрити різні аспекти цих знань, їх модифікацію та взаємозв'язок, таким чином значно поліпшуючи можливості і сферу їх практичного застосування. Загалом ведення державного водного кадастру – це сукупність складних технологічних, гідрологічних і юридичних заходів діяльності, тому в ньому повинні бути відображені об'єктивні основи діяльності.

Провадження з ведення ДВК являє собою багатостадійну діяльність спеціально уповноважених на те державних органів управління, яка включає в себе дії зі збору, обробки, узагальнення, зберігання та публікації інформації, що передбачає вчинення низки процесуальних дій. Щоб зрозуміти, що саме являє собою сукупність дій щодо створення і ведення ДВК, необхідно чітко визначити поняття «процес» і «процедура», що дозволить адекватно інтерпретувати правову природу цих категорій.

Так, процедура – це офіційний порядок дій, виконання, обговорення чого-небудь [1, с. 558]; офіційно встановлений чи узвичаєний порядок здійснення, виконання або оформлення чого-небудь; ряд яких-небудь дій, хід виконання чого-небудь [2, с. 63]. У Великому енциклопедичному юридичному словнику за загальною редакцією Ю. С. Шемшученка поняття «процедура» не міститься, проте наведено дефініцію «процесуальне право» як сукупність правових

норм, якими регулюється порядок (процедура) реалізації матеріальних норм конституційного, цивільного, кримінального, адміністративного та інших галузей права [3, с. 743]. Отже, можна зробити висновок, що сама процедура являє собою офіційно встановлений порядок виконання певного виду діяльності.

Процес (з лат. *processus* – проходження, просування) – послідовна зміна станів, тісний зв'язок закономірно слідуючих одна за одною стадій розвитку, що представляють безперервний єдиний рух [4, с. 530]; визначений законом порядок діяльності судових органів при розгляді справ певного роду [5, с. 1179]. Характеризуючи ознаки юридичного процесу, В. М. Горшеньов вказував, що юридичний процес: 1) це розгляд певної юридичної справи, тобто такої обставини, яка б розглядалася за законом, а її наслідки реалізуються в ім'я виконання закону; 2) це діяльність з удосконалення операцій з нормами права; 3) це правова форма діяльності уповноважених на те органів і посадових осіб; 4) це діяльність, результати якої обов'язково оформляються у відповідних процесуальних документах; 5) це діяльність, яка викликає об'єктивну потребу в процедурно-процесуальній регламентації; 6) це діяльність, яка безпосередньо пов'язана з необхідністю використання методів і засобів юридичної техніки [6, с. 101; 7].

Виокремлюються такі ознаки, притаманні юридичній (правовій) процедурі як специфічному правовому явищу: 1) правова процедура – це особлива процедура, яка чітко викладена й закріплена в законах і підзаконних нормативних актах; 2) являє собою нормативно встановлений порядок здійснення юридичної діяльності; 3) нормативний режим правових процедур передбачає їх охорону від порушень правовими санкціями, що являють собою вид і міру юридичної відповідальності; 4) процедура в праві має орієнтоване значення для досягнення певної правової мети, тим самим гарантуючи правомірність і результативність юридичної діяльності [8, с. 4-5].

Як зазначають Н. М. Чепурнова та О. В. Серьогін, правильне розуміння сутності юридичної процедури залежить від співвідношення цього терміна з поняттям «юридичний процес» [9, с. 315]. В юридичній літературі існують різні погляди на співвідношення зазначених понять, які умовно можна розподілити на три основні види. Так, одні вчені вважають, що юридичний процес є вужчим за поняття «процедура» і означає юрисдикційний процес розгляду певної справи в порядку, передбаченому певним процесуальним законом або кодексом (С. С. Алексєєв [10, с. 122], Д. Н. Бахрах [11, с. 608], Ж. Б. Доржиєв [12, с. 153–154], Н. Г. Саліщева [13], В. О. Тарасова [14, с. 112] та ін.). Тут юридичний процес виступає лише різновидом однойменної процедури. Наприклад, за твердженням Д. В. Вінницького, під процедурою слід розуміти будь-який встановлений юридичний порядок щодо реалізації відповідних правових приписів органами – не тільки колегіальними, але й одноосібними – публічної влади [15]. У свою чергу, поняття юридичного процесу, на його думку, є більш вузьким, оскільки воно має на увазі лише спеціальний, найбільш детально регламентований порядок реалізації юридичних норм у правозастосовній

формі, який базується і функціонує на засадах змагальності й використання погоджувального (третейського) методу регулювання відповідних (змагально-процесуальних, пов'язаних із правозастосовними заходами примусового характеру) правових відносин.

На думку Д. Н. Бахраха, не будь-яка процедура публічно-управлінської владної діяльності є юридичним процесом. Останній уособлює лише найбільш досконалу форму першої, яка передбачає наявність загальних і конкретизованих, що впливають із загальних, повних, чітких і послідовних правових положень. Наявність окремих і навіть ряду процесуальних норм ще не перетворює офіційну процедуру в юридичний процес [16]. Коментуючи дану точку зору, Д. М. Азмі наголосила, що подібний ланцюжок міркувань, за єдиним винятком, видається розумним. Але недолік його полягає в розгляді науковцем понять «процес» і «процедура» в різнорівневих аспектах. Перше трактується як спеціально-юридичне, а друге – як загальносоціальне. Звідси й випливає висновок про більш вузьке значення процесу. Разом з тим, якщо розглядати зазначені поняття в одній і тій же площині (як однорівневі), хай навіть у загальносоціальній, то поняття процесу буде більш широким, оскільки воно характеризує будь-яке явище, навіть саме буття [17].

С. С. Алексєєв також як аргумент наводить наступне: «... об'єднання всіх видів юридичних процедур під рубрикою (поняттям) «процес» призводить до знекровлення, вихолощення цього багатого і змістовного поняття» [10, с. 123]. Натомість, як зазначає А. П. Гетьман, незрозуміло, чому відбувається збіднення поняття «процес» при об'єднанні юридичних процедур під його рубрикою. Адже таке об'єднання, навпаки, забезпечує придбання нових якісних меж змістовної характеристики процесу [18, с. 125].

Інші ж науковці переконані, що процес є ширшим за поняття процедури, оскільки характеризується не лише юрисдикційним, але й позитивним (регуляторним) правозастосуванням, при цьому процедури складають окремі етапи процесу (В. М. Горшеньов [7, с. 3–11], І. А. Іванніков [19, с. 106, 118], А. І. Кім [20, с. 43], І. М. Лазарєв [21], В. О. Лучін [22], В. С. Основін [23–25], О. В. Сєрьогін та Н. М. Чепурнова [9, с. 315], О. В. Яковенко [26] та ін.).

Так, О. Г. Пауль зазначає, що процедура – це такий структурний елемент (компонент, частина, підрозділ) однойменного процесу, який являє собою сукупність процесуальних правових відносин, що виокремлюються в рамках того чи іншого процесуального провадження й характеризуються особливостями матеріально-правових норм і відносин, на базі яких вони виникають [27, с. 16–17]. Проте його позиція була піддана критиці. Наприклад, Д. М. Азмі негативним аспектом такого трактування вважає те, що поняття процедури ув'язується тільки з сектором процесуального права і, як наслідок, повністю «виводиться за кордон» області, представлені матеріальним структурним елементом системи права [17].

Разом з тим, досліджуючи співвідношення понять юридичного процесу і юридичної процедури, О. Є. Солдатова доходить висновку, що юридичний

процес необхідно відносити до цілого, а процедуру – лише до «включеної» в нього дії чи бездіяльності (до елемента цілого). Таким чином, процедура обслуговує юридичний процес, здійснює його організаційне забезпечення. Авторка зауважує, що без імперативних початків юридичної процедури процес не зможе досягти своїх цілей [28, с. 332–335].

Схожу точку зору висловлює О. В. Яковенко, зазначаючи, що змістовне наповнення юридичного процесу ширше, ніж правової процедури. Це обумовлено тим, що правовий процес реалізується через конкретні правові процедури, а будь-яка процедура складається як макропроцедура або як мікропроцедура. У свою чергу мікропроцедура і макропроцедура співвідносяться між собою як частина і ціле, які поряд з рисами подібності мають і свої особливості. Якщо макропроцедура – це система мікропроцедур, яка в найбільш загальному вигляді встановлює загальний порядок здійснення юридичної діяльності, спрямованої на реалізацію норм матеріального права і заснованих на них матеріальних правовідносин, то мікропроцедура – це відносно самостійна частина макропроцедури, яка конкретизує встановлений загальний порядок здійснення юридичної діяльності [26, с. 6–7].

Відповідно до іншої наукової позиції процес і процедура ототожнюються в праві (принаймні з точки зору практичного значення). Так, окремі прихильники погляду щодо розуміння юридичного процесу в широкому значенні (В. М. Горшеньов, Ю. І. Мельников, В. О. Лучін та ін.) у деяких випадках ототожнюють процес і процедуру та доводять юридичний процес до меж усякого правозастосування. Науковцями відстоюється точка зору про існування «єдиної процесуальної форми», процесуального права, норми якого регулюють відносини не тільки в юрисдикційній сфері, але й при розгляді державними органами і посадовими особами різноманітних справ позитивного характеру. Так, на думку В. О. Лучіна, «процес» практично рівнозначний «процедурі» і між ними неможливо провести якусь розділову межу» [22, с. 25]. Порівнює процес і процедуру, вказуючи, що «процес» і «процедура» обидва поняття юридичні, які визначають порядок діяльності щодо застосування норм матеріального права, оскільки «процес» практично тотожний, тобто рівнозначний процедурі, також Ю. І. Мельников [29, с. 8].

Цікавою є точка зору Ю. П. Битяка і В. В. Зуй (по відношенню до адміністративного процесу). Учені вважають, що такий процес являє собою відповідну процедуру, що відбувається в рамках, установлених процесуальними правовими нормами, а їх сукупність становить провадження. Сукупність різних видів проваджень, у свою чергу, утворює адміністративний процес [30, с. 165].

Співвідношення процесу та процедури як рівнозначних понять підтримували й А. П. Гетьман та В. І. Андрейцев, зауважуючи, що це положення слід вважати правильним не тільки тому, що в етимологічному аспекті категорії «процес» і «процедура» тотожні, а й через те, що зміст цих юридичних понять є врегульована процесуальними (а не процедурними чи процедурно-процесуальними)

нормами діяльність, яка має свою послідовність і спрямована на здійснення певного результату [31, с. 97; 18, с. 125-126; 32].

Отже, проаналізувавши всі точки зору, можна відзначити, що всі підходи до співвідношення понять процесу і процедури мають право на існування. З огляду на це слушною є позиція Д. В. Карамішева, який зазначає, що обсяг змісту понять процесу і процедури може змінюватись залежно від галузі права та специфіки правовідносин їх суб'єктів. Обґрунтовуючи свою позицію, дослідник наголошує, що такі висновки базуються на аналізі застосування норм різних галузей права до певних правовідносин. Зокрема, з точки зору процесуального права процес буде мати більш широкий зміст, ніж процедура, водночас процедура буде сприйматись у більш широкому значенні для сторін, що оскаржують рішення адміністративного органу, оскільки судовий процес з розгляду такого спору є одним із елементів загальної процедури [33, с. 93].

Це питання в еколого-правовій сфері досліджував А. П. Гетьман. Формулюючи поняття еколого-правового процесу, він наголошує, що останнє є результатом синтезу процесуальної діяльності, процесуальних відносин і процесуальних форм, притаманних не тільки земельному праву як підгалузі екологічного права, але й водній, лісній, гірничій, фауністичній та повітряноохоронній підгалузям права. Так, еколого-процесуальну діяльність науковець визначає як діяльність спеціально уповноважених на те державних органів управління використанням, відтворенням й охороною навколишнього природного середовища та інших суб'єктів екологічного права, врегульовану процесуальними нормами екологічного права. Крім того, вона є фактичним змістом еколого-правового процесу, який (зміст) визначає внутрішню структуру останнього [18, с. 126–129]. До ознак такої діяльності вчений відносить таке: 1) упорядкування процесуальної діяльності процесуальними нормами у часі та просторі. Наприклад, надання природних ресурсів у користування чи власність припускає: діяльність зацікавлених суб'єктів щодо порушення клопотань про надання природних ресурсів у користування або у власність; діяльність компетентних державних органів з розгляду заявлених клопотань й прийняття відповідних рішень та інше. Планування в галузі використання, відтворення та охорони навколишнього природного середовища передбачає наступні види діяльності – діяльність з розробки та прийняття концепції екологічного планування; діяльність з розробки передпланових актів; діяльність з розробки проектів планів і їх затвердження та деякі інші. Вчинення таких дій має строго послідовний характер і не допускає їх змішання. У іншому разі така діяльність буде незаконною; 2) результатом діяльності спеціально уповноважених на те органів управління з використання, відтворення та охорони навколишнього природного середовища та інших суб'єктів права є виникнення відповідних еколого-процесуальних правовідносин. Еколого-процесуальні правовідносини виникають як результат регулювання нормами еколого-процесуальної підгалузі права суспільних відносин. Для еколого-процесуальних правовідносин характерна складна правова структура, яка виявляється в наявності декількох суб'єктів у

правовідносинах, роль яких неоднакова. У зв'язку з веденням водного кадастру це, з одного боку, органи виконавчої влади, а з іншого – суб'єкти, які зобов'язані подавати звітність; 3) така діяльність здійснюється на основі приписів, які містяться в процесуальних нормах екологічного права. Еколого-процесуальні приписи спрямовані на досягнення певних позитивних результатів, пов'язаних із забезпеченням раціонального використання природних ресурсів та охороною навколишнього природного середовища.

Таким чином, під еколого-правовим процесом А. П. Гетьман розуміє діяльність спеціально уповноважених державних органів управління використанням, відтворенням та охороною навколишнього природного середовища та інших суб'єктів права, яка здійснюється на основі приписів, що містяться в процесуальних нормах екологічного права, та виникаючі на цій основі еколого-процесуальні правовідносини, які впорядковані у просторі та часі [18, с. 126–129].

Еколого-правовий процес, як і будь який інший вид процесу, складається з низки послідовно здійснюваних дій, що мають загальний або спеціальний характер. Окремі групи таких дій, які об'єднуються спільністю їх змісту, цілеспрямованістю та бажаним результатом, утворюють те, що в науковій теорії, на практиці та в законодавстві йменується провадженням. Взявши за основу функції державного управління використанням та охороною навколишнього природного середовища, А. П. Гетьман у структурі еколого-правового процесу виділяє провадження з обліку природних ресурсів та ведення природно-ресурсових кадастрів, встановивши тим самим співвідношення кадастрового процесу як складової еколого-правового процесу (співвідношення як частки і цілого).

Таким чином, провадження з ведення природно-ресурсових кадастрів – це діяльність спеціально уповноважених на те державних органів управління використанням, відтворенням і охороною навколишнього природного середовища та інших суб'єктів права, спрямована на систематизацію зводу відомостей про правовий, природний і господарський стан природних ресурсів, їх окремих складових частин, а також постійних і таких, що змінюються в часі, властивостей [31, с. 125].

Тісно пов'язаний з управлінням природними ресурсами кадастровий процес охоплює не всю діяльність по управлінню ним, а лише ту її частину, в ході здійснення якої має місце застосування норм матеріального права. За межами кадастрового процесу знаходиться та частина управлінської діяльності, яка пов'язана з формуванням органів державного управління. Така діяльність урегульована адміністративно-правовими нормами та відноситься до сфери правового регулювання адміністративного права, а отже, є складовою адміністративного процесу. При різноманітті процесуальних дій кадастровий процес володіє певною спільністю. Включаючи в себе певні види процесуальної діяльності уповноважених органів управління, регульованої процесуальними нормами екологічного права, кадастровий процес об'єднаний єдністю предмета

правового регулювання у вигляді специфічної групи суспільних відносин з управління природними ресурсами.

Отже, визначаючи сутність «кадастрового процесу», методологічно правильним буде використовувати як базове поняття саме визначення еколого-правового процесу. Відтак кадастровому процесу притаманні такі ознаки: 1) це діяльність спеціально уповноважених державних органів управління та інших суб'єктів права (спеціалізованих підприємств, установ, організацій); 2) така діяльність спрямована на досягнення певного результату; 3) вона здійснюється на основі приписів, які містяться в процесуальних нормах екологічного права.

Таким чином, кадастровий процес – це діяльність спеціально уповноважених державних органів управління та інших суб'єктів (спеціалізованих підприємств, установ, організацій) зі створення, формування та функціонування державних кадастрів природних ресурсів, спрямована на досягнення певного результату (формування єдиної інформаційної бази даних, що містить відомості про правовий, природний та господарський стан природних ресурсів) та здійснюється на основі приписів, які містяться в процесуальних нормах екологічного права.

Висновки. Аналіз теоретичних досліджень щодо порушеного питання дає нам можливість зробити висновки, що по суті своїй термін «кадастровий процес» застосовується не тільки по відношенню до державного водного кадастру, а й до інших видів кадастрів природних ресурсів (державного земельного кадастру, державного лісового кадастру, державного кадастру тваринного світу, державного кадастру родовищ і проявів корисних копалин та інших). Якщо порівнювати співвідношення таких понять, як «ведення» та «кадастровий процес», то приходимо до висновку, що дані терміни співвідносяться як частина та ціле. У нашому випадку кадастровий процес буде виступати як загальне поняття, а ведення державного водного кадастру як його частина, яка, відповідно, має певні особливості, викликані специфікою об'єкта, щодо якого ведеться кадастр. Специфічною для кожного кадастру буде процес збору інформації, вид отриманих даних, кількісні та якісні характеристики природного об'єкта тощо.

Список літератури:

1. Ожегов С. И. Словарь русского языка: 70 000 слов / С. И. Ожегов ; под ред. Н. Ю. Шведовой ; АН СССР, Ин-т рус. яз. – Москва : Рус. яз., 1989. – 924 с.
2. Новий тлумачний словник української мови : у 3 т. : 42000 слів / [уклад. : В. Яременко, О. Сліпушко]. – 2-ге вид., випр. – Київ : Аконтіт, 2003. – Т. 3: П–Я. – 864 с.
3. Великий енциклопедичний юридичний словник / НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького ; редкол. : Ю. С. Шемчушенко (голова редкол.) [та ін.]. – Київ : Юрид. думка, 2007. – 992 с.
4. Словарь иностранных слов / под ред.: И. В. Лехина, С. М. Локшиной, Ф. Н. Петрова (глав. ред), Л. С. Шаумяна. – Изд. 6-е, перераб. и доп. – Москва : Совет. энцикл., 1964. – 784 с.
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови. 250 000 слів / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – Київ ; Ірпінь : Перун, 2005. – 1728 с.
6. Теория юридического процесса / под общ. ред. В. М. Горшенева. – Харьков : Изд-во при Харьк. ун-те ИО «Вища школа», 1985. – 192 с.

7. Горшенев В. М. Природа юридического процесса как комплексной системы / В. М. Горшенев // Актуальные проблемы юридического процесса в общенародном государстве. – Ярославль, 1980. – С. 3–11.

8. Николина К. В. Юридична процедура: поняття, ознаки, види, місце в системі правових категорій : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / К. В. Николина ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2011. – 19 с.

9. Чепурнова Н. М. Теория государства и права : учеб. пособие / Междунар. консорциум «Электрон. ун-т», Моск. гос. ун-т экономики, статистики и информатики, Евраз. открытый ин-т ; Н. М. Чепурнова, А. В. Серегин. – Москва : ЕАОИ, 2008. – 465 с.

10. Алексеев С. С. Социальная ценность права в советском обществе / С. С. Алексеев. – Москва : Юрид. лит., 1971. – 223 с.

11. Бахрах Д. Н. Административное право России : учебник / Д. Н. Бахрах. – [5-е изд.]. – Москва : Эксмо, 2010. – 700 с.

12. Доржиев Ж. Б. Теория государства и права : учеб.-метод. пособие для студентов специальности 021100 «Юриспруденция» / Ж. Б. Доржиев. – Улан-Удэ : Изд-во ВСГТУ, 2005. – 345 с.

13. Салищева Н. Г. Административный процесс в СССР / Ин-т государства и права АН СССР ; Н. Г. Салищева. – Москва : Юрид. лит., 1964. – 158 с.

14. Тарасова В. А. Процессуальная форма деятельности органов социального обеспечения / В. А. Тарасова // Советское государство и право. – 1973. – № 11. – С. 111–115.

15. Винницкий Д. В. Налоговое процедурное право и налоговый процесс: проблемы становления / Д. В. Винницкий // Законодательство. – 2003. – № 2. – С. 23–31.

16. Бахрах Д. Н., Российский Б. В., Стариков Ю. Н. Административное право : учебник для вузов. – 2-е изд., изм. и доп. / Д. Н. Бахрах, Б. В. Российский, Ю. Н. Стариков. – Москва : Норма, 2005. – 800 с.

17. Азми Д. М. Правовое значение и соотношение понятий «процесс» и «процедура» / Д. М. Азми // Адвокат. – 2009. – № 12. – С. 13–20.

18. Гетьман А. П. Процессуальные нормы и отношения в экологическом праве : монография / А. П. Гетьман. – Харьков : Основа, 1994. – 136 с.

19. Иванников И. А. Теория государства и права : учебник / И. А. Иванников. – Москва : РИОР ; ИНФРА-Москва: Академцентр, 2012. – 352 с.

20. Ким А. И. Государственно-правовые процессуальные нормы и их особенности / А. И. Ким, В. С. Основин // Известия вузов. Правоведение. – 1967. – № 4. – С. 40–47

21. Лазарев И. М. Административные процедуры в сфере взаимоотношений граждан и их организаций с органами исполнительной власти в Российской Федерации : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.14 / Игорь Михайлович Лазарев ; Ин-т государства и права РАН ; науч. рук. Н. Г. Салищева. – Москва, 2002. – 199 с.

22. Лучин В. О. Процессуальные нормы в советском государственном праве / В. О. Лучин. – Москва : Юрид. лит., 1976. – 168 с.

23. Основин В. С. Нормы советского государственного права / В. С. Основин. – Москва : Госюриздат, 1963. – 110 с.

24. Основин В. С. Процессуальные отношения в советском государственном праве / В. С. Основин // Советское государство и право. – 1982. – № 8. – С. 11–15.

25. Основин В. С. Советские государственно-правовые нормы и отношения : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук / В. С. Основин. – Ленинград, 1965. – 40 с.

26. Яковенко О. В. Правовая процедура : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / О. В. Яковенко ; Саратов. гос. акад. права. – Саратов, 1999. – 22 с.

27. Пауль А. Г. Процессуальные нормы бюджетного права : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.14 / А. Г. Пауль. – Воронеж, 2002. – 24 с.

28. Солдатова О. Е. К вопросу о соотношении понятий «юридический процесс» и «юридическая процедура» / О. Е. Солдатова // Молодой ученый. – 2014. – № 15. – С. 332–335.

29. Мельников Ю. И. Природа и содержание норм процессуального права в социалистическом обществе : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Ю. И. Мельников. – Москва, 1976. – 22 с.

30. Административное право Украины (Общая часть) : учеб. пособие / сост. : Ю. П. Битяк, В. В. Зуй. – Харьков : Одиссей, 1999. – 224 с.
31. Гетьман А. П. Вступ до теорії еколого-процесуального права України : навч. посіб. / А. П. Гетьман. – Харків : Основа, 1998. – 208 с.
32. Андрейцев В. И. Теоретические проблемы правового обеспечения эффективности экологической экспертизы : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.06 / Владимир Иванович Андрейцев. – Киев, 1991. – 475 с.
33. Карамішев Д. В. Порядок, процес, процедура погашення податкового боргу: у чому різниця? / Д. В. Карамішев // Право і суспільство. – 2014. – № 6-2. – С. 90–96.

References:

1. Ozhegov, S.I. (1989). Slovar' russkogo jazyka: 70 000 slov. N.Ju. Shvedovoj (Ed.). Moscow: Rus. jaz. [in Russian].
2. Yaremenko, V., Slipushko, O. (2003). Novyi tлумachnyi slovnyk ukrainскоi movy. (Vols. 1–3. Vol. 3). 2-nd.ed. Kyiv: Akonit [in Ukrainian].
3. Shemchushenko, Iu.S. (Ed.). (2007). Velykyi entsyklopedychnyi yurydychnyi slovnyk. Kyiv: Yuryd. dumka [in Ukrainian].
4. Lehin, I.V., Lokshina, S.M., Petrov, F.N. (1964). Slovar' inostrannyh slov. L.S. Shaumjana (Ed.). 6-nd.ed. Moscow: Sovet. jencikl. [in Russian].
5. Busel, V.T. (2005). Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainскоi movy. 250 000 sliv. Kyiv; Irpin: Perun [in Ukrainian].
6. Gorshenev, V.M. (ed.). (1985). Teorija juridicheskogo processa, Kharkiv: Vishha shkola [in Russian].
7. Gorshenev, V.M. (1980). Priroda juridicheskogo processa kak kompleksnoj systemy. Aktual'nye problemy juridicheskogo processa v obshhenarodnom gosudarstve, Jaroslavl', 3–11.
8. Nykolyna. K.V. (2011). Yurydychna protsedura: poniattia, oznaky, vydy, mistse v systemi pravovykh katehorii. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].
9. Chepurnova, N.M., Seregin, A.V. (2008). Teorija gosudarstva i prava. Moscow: EAOI [in Russian].
10. Alekseev, S.S. (1971). Social'naja cennost' prava v sovetskom obshhestve. Moscow: Jurid. lit. [in Russian].
11. Bahrah, D.N. (2010)/ Administrativnoe pravo Rossii. 5 nd.ed. Moscow: Jeksmo [in Russian].
12. Dorzhiev, Zh.B. (2005). Teorija gosudarstva i prava. Ulan-Udje: VSGTU [in Russian].
13. Salishheva, N.G. (1964). Administrativnyj process v SSSR. Moscow: Jurid. lit. [in Russian].
14. Tarasova, V.A. (1973). Processual'naja forma dejatel'nosti organov social'nogo obespechenija. Sovetskoe gosudarstvo i pravo, No. 11, 111–115 [in Russian].
15. Vinnickij, D.V. (2003). Nalogovoe procedurnoe pravo i nalogovyj process: problemy stanovlenija. Zakonodatel'stvo. No. 2, 23–31 [in Russian].
16. Bahrah, D.N., Rossijskij, B.V., Starilov, Ju.N. (2005). Administrativnoe pravo. 2-nd.ed. Moscow: Norma [in Russian].
17. Azmi, D.M. (2009.) Pravovoe znachenie i sootnoshenie ponjatij «process» i «procedura». Advokat. No. 12, 13–20 [in Russian].
18. Getman, A.P. (1994). Processual'nye normy i otnoshenija v jekologicheskom prave. Kharkov: Osнова [in Russian].
19. Ivannikov, I.A. (2012). Teorija gosudarstva i prava. Moscow: RIOR; INFRA-M: Akademcentr [in Russian].
20. Kim, A.I., Osnovin, V.S. (1967). Gosudarstvenno-pravovye processual'nye normy i ih osobennosti. Izvestija vuzov. Pravovedenie, No. 440–47 [in Russian].
21. Lazarev, I.M. (2002)/ Administrativnye procedury v sfere vzaimootnoshenij grazhdan i ih organizacij s organami ispolnitel'noj vlasti v Rossijskoj Federacii. Candidate's thesis. Moscow [in Russian].

22. Luchin, V.O. (1976). Processual'nye normy v sovetskom gosudarstvennom prave. Moscow: Jurid. lit. [in Russian].
23. Osnovin, V.S. (1963). Normy sovetskogo gosudarstvennogo prava. Moscow: Gosjurizdat [in Russian].
24. Osnovin, V.S. (1982). Processual'nye otnoshenija v sovetskom gosudarstvennom prave. Sovetskoe gosudarstvo i pravo, 8, 11–15 [in Russian].
25. Osnovin, V.S. (1965). Sovetskie gosudarstvenno-pravovye normy i otnoshenija. Extended abstract of Doctor's thesis. Leningrad [in Russian].
26. Jakovenko, O.V. (1999). Pravovaja procedura. Extended abstract of candidate's thesis. Saratov [in Russian].
27. Paul, A.G. (2002). Processual'nye normy bjudzhetnogo prava. Extended abstract of candidate's thesis. Voronezh [in Russian].
28. Soldatova, O.E. (2014). K voprosu o sootnoshenii ponjatij «juridicheskij process» i «juridicheskaja procedura». Molodoj uchenyj, 15, 332–335 [in Russian].
29. Melnikov, Ju.I. (1976). Priroda i sodержanie norm processual'nogo prava v socialisticheskom obshhestve. Extended abstract of candidate's thesis. Moscow [in Russian].
30. Bitjak, Ju.P., Zuj, V.V. (1999). Administrativnoe pravo Ukrainy (Obshhaja chast') Kharkov: Odissey [in Russian].
31. Getman, A.P. (1998). Vstup do teorii ekolo-ho-protse-sualnogo prava Ukrainy. Kharkov: Osnova [in Ukrainian].
32. Andrejcev, V.I. (1991). Teoreticheskie problemy pravovogo obespechenija jeffektivnosti jekologicheskoy jekspertizy. Doctor's thesis. Kiev [in Russian].
33. Karamyshev, D.V. (2014). Poriadok, protses, protsedura pohashennia podatkovoho borhu: u chomu riznytsia? Pravo i suspilstvo, 6-2, 90–96 [in Russian].

Borovytska A. G., Postgraduate Student of the Department of Environmental Law, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.

e-mail: anastasia_borovitskaya@mail.ru ; ORCID 0000-0002-4382-4419

The correlation of the definitions «maintenance of the state water cadastre» and «cadastral process»

Water resources in the system of sustainable development of Ukraine are some of strategic and vital natural resources. However, such resource like water, is dependent to the influence of technical progress, and if contaminated, perhaps can be exhausted. Therefore, in modern conditions of the rapid economic development of our state, there is a need in the formation and implementation of state policy of sustainable water use, which will allow us to solve complex urgent problems (inefficient water use, unreasonable water use strategy, unsatisfactory construction and operation of water management systems, the lack of clear environmental standards and criteria, and others) in the shortest possible time. In our opinion the solution of the problems, which were noted above, is impossible without a complete display of dynamic natural environment and monitoring the impact of human activities on the integration of the virtual play-back of anthropogenic and natural environment.

A lot of scientists continue to study the legal regulation of maintenance of the natural resource cadastres, including water cadastre and the procedural regulation of various aspects of activity of management bodies in the sphere of ecology, including cadastral, in particular, A. P. Getman, V. M. Yermolenko, I. I. Karakash, V. I. Andreitsev, V. V. Nosik, Y. S. Shemshuchenko, Z. V. Yaremak and others. Despite their significant contribution to the development of the problems in this area, there was put out of sight a special study of the state water cadastre and cadastral process that is relevant nowadays.

Purpose of the article is the study of the definitions «maintenance of the state water cadastre» and «cadastral process», as well as the determination and justification of the corresponding relationship between the specified definitions.

The maintenance of cadastre is a complex notion, which represents not only the safekeeping of electronic and/or paper information carrier within the prescribed period, but the rapid introduction into

the inventory of all information received from all state bodies authorized to maintain the cadastre. Maintenance of state water cadastre can be understood in a broad and narrow sense.

Being closely linked to natural resource management the cadastral process does not cover all management activities, but only that part, the implementation of which contains the application of substantive law. Beyond the cadastral process there is located the part of management, which is associated with the formation of bodies of public administration. Such activity is controlled by the administrative-legal regulations and is related to the sphere of legal regulation of administrative law, and therefore is a component of the administrative process. Due to the diversity of procedural steps of the cadastral process it has a certain commonality. Including certain types of procedural activities of the competent authorities, which are regulated by the procedural rules of environmental law, the cadastral process is united by the common subject of legal regulation as a specific group of the public relations in natural resources management.

The analysis of theoretical studies concerning the raised question enables us to draw the following conclusions that in essence the term «cadastral process» applies not only to the state water cadastre, but also to other types of natural resources cadastres (the state land cadastre, the state forest cadastre, the state cadastre of the animal world, the state cadastre of occurrence and manifestations of minerals and others). If you compare the correlation of such notions as «maintenance» and «cadastral process», you come to the conclusion that these terms are related as the part and the whole. In our case, the cadastral process will appear as a general term, and maintaining the state water cadastre will appear as its part which, accordingly, has certain peculiarities caused by specificity of the object in towards of which the cadastre has been maintained. So, the process of gathering information, view received data, quantitative and qualitative characteristics of a natural object will be specific to each cadastre, and so on.

Keywords: process; procedure; the cadastral process; maintenance of the state water cadastre; ecological and legal process.

Надійшла до редколегії 01.09.2016 р.